

Günün Piyasa Haritası

Trump'ın İran'a yönelik söylemi hafta başında bir kez daha sertleşti ve ABD Başkanı, ordudaki her kademeye ileten bir talimatla İran'ın öldürdüğü her Amerikan askerinin bedelini kat kat ödeyeceğini duyurdu. Bu açıklamanın ardından gece saatlerinde ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı, Trump'ın talimatı doğrultusunda İran'a yönelik yeni bir saldırı dalgası başlatıldığını açıkladı, hedefin Hürmüz Boğazı'ndaki ticari gemilere yönelik saldırılarda kullanılan İran askeri kapasitesini zayıflatmak olduğu belirtildi. Aynı gün İran'ın müttefiki Husiler de Suudi Arabistan'a karşı deniz ablukası ilan ederek bölgesel riski bir kademe daha yukarı taşıdı, ancak piyasanın fiyatlamaya asıl yansıyan başlığı çatışmanın tırmanması değil tam tersi yöndeki sinyal oldu, zira gün içinde yayılan haberlerde Washington yönetiminin gerilimi azaltacak on günlük bir ateşkesi masaya yatırdığı iddia edildi.

Husilerin ablukası, dünya petrol arzının yaklaşık beşte birinin geçtiği Hürmüz hattındaki mevcut tıkanıklığa yeni bir risk katmanı eklemiş durumda, zira Suudi Arabistan ile Husiler arasındaki gerginlik geçtiğimiz hafta karşılıklı hava saldırılarıyla 2022 ateşkesinden bu yana görülen en şiddetli düzeye çıkmıştı. Buna karşın isimsiz ABD'li yetkililere dayandırılan haber akışı, Washington ve Tahran'dan müzakerecilerin gerilimi azaltacak bir ateşkes fikri üzerinde çalıştığını, olası anlaşmanın boğazdaki kısıtlamaların gevşetilmesini de kapsayabileceğini öne sürüyor, bu da saldırıların sürmesine rağmen diplomasi kanalının kapanmadığı algısını güçlendiriyor.

Fiyatlamalar tarafında bu çelişkili görüntü net şekilde okunuyor, boğaz riskiyle bir ayın zirvesine tırmanan Brent petrol 91,42 dolara kadar yükseldikten sonra Tahran kaynaklı müzakere sinyaliyle günü 87,96 dolardan tamamladı, WTI ham petrol de benzer şekilde zirvesinden 81,99 dolara geriledi. Petroldeki bu geri çekilmenin arkasında İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü İsmail Bekayi'nin ulusal çıkarların gözetilmesi halinde ABD ile müzakerelerin yeniden başlayabileceği yönündeki açıklaması bulunuyor, sözcünün bu mesajı küresel enerji piyasalarındaki tansiyonu düşürmüş ve boğaz riskiyle zirveye tırmanan fiyatların kazançlarını geri vermesine yol açmıştı. Yatırımcı için tablo, jeopolitik risk primi ile ateşkes beklentisi arasında sıkışmış durumda, bu da emtia ve döviz tarafında gün içi oynaklığın yüksek seyretmeye devam edebileceğine işaret ediyor.

Goldman'dan Petrolde İki Senaryo

Goldman Sachs, Ortadoğu'daki gerilimin yatışmasını temel senaryo olarak aldığı mevcut tahmininde Brent petrolü dördüncü çeyrekte varil başına 80 dolar, gelecek yıl ise 75 dolar seviyesinde öngörüyor. Ancak banka, Hürmüz Boğazı'ndaki aksamaların kalıcı hale gelmesi durumunda bu tahminin geçerliliğini yitirebileceğini, söz konusu senaryoda Brent'in dördüncü çeyreğe kadar 120 doların üzerine sıçrayabileceğini belirtiyor. Bu, bankanın esas beklentisi değil, fakat Hürmüz'deki tıkanıklık ve Kızıldeniz'e sıçrayabilecek olası nakliye sorunları nedeniyle tahminlere yönelik riskin yukarı yönlü olduğu vurgulanıyor. Goldman Sachs ayrıca, Ortadoğu ve Rusya kaynaklı jeopolitik şoklara karşı korunmak isteyen yatırımcılara Aralık 2026 ile Mart 2027 vadeli Avrupa dizel sözleşmesinde uzun pozisyon önerisinde bulunuyor, önerinin arkasında savaş öncesinde zaten dar seyreden dizel piyasası, Ukrayna'nın Rus rafinerilerine yönelik saldırılarının sürmesi ve kasırga, aşırı yaz sıcakları ile tesis bakım gecikmeleri kaynaklı ek arz riskleri yer alıyor.

ABD'de Alüminyuma Yatırım Teşviki

Trump, alüminyum ithalatının ulusal güvenlik açısından oluşturduğu riski azaltmayı ve yurt içi üretime yeni yatırım çekmeyi hedefleyen bir başkanlık bildirisi imzaladı. Düzenleme, ABD Ticaret Bakanlığına, ülke içinde alüminyum izabe tesisi kuracak veya mevcut tesisini genişletip modernize edecek şirketlere yönelik bir teşvik programı oluşturma yetkisi tanıyor. Programdan yararlanmak isteyen şirketlerin üretimi ABD'ye taşıma planlarını sunması gerekecek, onay alan şirketler ise taahhüt ettikleri miktardaki birincil alüminyumunu, 232. Bölüm kapsamında normalde uygulanan gümrük vergisinin yarısına denk gelen indirimli oranla ithal edebilecek, taahhütlerini yerine getirmeyenler için ise bu avantaj durdurulabilecek veya geriye dönük iptal edilebilecek. Adım, yurt içi üreticiler için maliyet avantajı ve kapasite genişleme teşviki anlamına gelirken, ithalat bağımlılığını azaltmayı amaçlayan daha geniş bir korumacı ticaret çizgisinin devamı niteliğinde okunuyor.

Kanada Ürünlerine % 50 Vergi

Trump, Kanada'nın Amerikan ticaretine yönelik ayrımcı uygulamalarda bulunduğu gerekçesiyle, 1930 tarihli Tarife Yasası'nın 338. Bölümü uyarınca Kanada menşeli belirli ürünlere % 50 oranında ek gümrük vergisi getiren üç ayrı başkanlık bildirisi imzaladı, otomobil, alkollü içecek ve süt ürünleri gibi kalemlerde Amerikan ihracatçıları için eşit rekabet koşulu yaratmayı hedefleyen adım şaraptan çimentoya, hokey sopalarından geniş bir ürün yelpazesine kadar uzanıyor ve bir ürünün ABD-Meksika-Kanada Anlaşması kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın uygulanacak. Enerji ürünleri, potas, 232. Bölüm kapsamındaki mallar ile balık ve kritik minerallerin bu vergiden muaf tutulacağı belirtilirken, gerekçe olarak Kanada'nın ABD menşeli otomobil ithalatının bir yıl içinde yaklaşık % 22, alkollü içecek ithalatının ise % 81 gerilediği rakamları öne sürülüyor, yeni tarife 19 Ağustos itibarıyla yürürlüğe girecek.

Goldman Sachs'tan İhracat Uyarısı

Goldman Sachs'ın Türkiye'nin ihracat performansına ilişkin yayımladığı analizde, reel ihracatın 2009-2019 döneminde gelişmekte olan ülkeler arasında en güçlü büyüme örneklerinden birini sergilediği ancak 2022-2024 arasında büyük ölçüde durgunlaştığı, 2025'in ikinci yarısından itibaren ise gerilemeye geçtiği belirtiliyor, banka bu zayıflamanın ara ve tüketim mallarında yaşanan pazar payı kayıplarından, Avrupa ile Ortadoğu'daki talep düşüklüğünden kaynaklandığını ve ihracat pazar payının özellikle Çin'e kaptırıldığını vurguluyor. Goldman Sachs, rekabet gücündeki bu kaybın cari işlemler açığını genişlettiğini, yıl sonunda cari açığın yaklaşık 60 milyar dolara, gayrisafi yurt içi hasılanın % 3,5'ine ulaşmasını beklediğini ve mevcut politika önceliğinin dış dengeyi istikrara kavuşturmak olduğunu, bunun ise enflasyondaki düşüş hızını etkileyebileceğini değerlendiriyor, bankaya göre finansal istikrar dolarizasyondan uzaklaşma eğiliminin korunmasına bağlı ve daha hızlı kur değer kaybı senaryosunda faizlerin piyasa beklentilerinden yüksek seyretmesi gerekebilir.

TCMB Anketinde Beklentiler Yükseldi

TCMB'nin temmuz ayı piyasa katılımcıları anketinde yıl sonu tüketici enflasyonu beklentisi % 29,14'ten % 29,21'e, 12 ay sonrası enflasyon beklentisi ise % 23,81'den % 23,95'e yükselirken, 24 ay sonrası beklenti % 18,29'dan % 17,83'e geriledi, yıl sonu dolar/TL kuru beklentisi 51,47 TL'den 51,55 TL'ye, 12 ay sonrası kur beklentisi ise 55,72 TL'den 56,69 TL'ye çıktı. Ankette temmuz toplantısı için politika faizi beklentisi % 37,00 ile sabit kalma sinyali verirken, eylülde % 36,55'e, ekimde % 35,73'e inilmesi öngörülüyor ve yıl sonu faiz beklentisi % 34,72'den % 34,70'e sınırlı geriledi, 2026 büyüme beklentisi % 3,2'den % 3,1'e düşerken 2027 beklentisi % 4,1'de sabit kaldı, yıl sonu cari açık beklentisi 49,2 milyar dolarda sabit kalırken gelecek yıl beklentisi 42,5 milyar dolardan 43,3 milyar dolara yükseldi.

Goldman Sachs'tan TL Uyarısı

Goldman Sachs'ın değerlendirmesine göre Türkiye, enflasyonu düşürmekten ziyade dış dengeyi istikrara kavuşturmaya öncelik vererek TL'nin dolar karşısında yıllık bazda % 20'lerin ortalarında değer kaybetmesine izin verebilir, banka bu senaryoda enflasyonun daha yavaş gerileyeceğini ve faiz oranlarının şu anda fiyatlanandan daha yüksek seviyelerde kalması gerektiğini vurguluyor. Goldman Sachs, TCMB Para Politikası Kurulu'nun perşembe günü toplanacağını ve politika faizinin halihazırda % 37 seviyesinde bulunduğunu hatırlatırken, TL'nin yıl başından bu yana dolar karşısında yaklaşık % 9 değer kaybettiğini, tüketici fiyatlarının yılın ilk yarısında % 17'nin üzerinde arttığını, haziran ayı yıllık enflasyonunun % 32,1 olarak gerçekleştiğini aktarıyor. Banka, rekabet gücündeki kayba bağlı büyüyen cari açığın enflasyonla mücadele programı için ortak bir risk oluşturduğunu, cari açığın 2026 yılında gayrisafi yurt içi hasılanın % 3,5'ine, yaklaşık 60 milyar dolara ulaşmasını beklediğini, Türkiye'nin ara malı pazarında Çin karşısında, tüketim mallarında ise Orta ve Doğu Avrupalı ihracatçıları karşısında pazar payı kaybettiğini, sermaye malları ve savunma sanayi ihracatındaki artışın bu kayıpları telafi etmeye yetmediğini belirtiyor.

Özetle

Gün, İran cephesinde çatışma ile diplomasi arasındaki gerilim hattı ve Türkiye tarafında bozulan dış denge görünümü etrafında şekilleniyor. Bir yanda Trump'ın sertleşen söylemi ve yeni saldırı dalgasıyla birlikte Husilerin Suudi Arabistan'a yönelik ablukası jeopolitik risk primini canlı tutarken, öte yandan Washington-Tahran hattındaki olası on günlük ateşkes beklentisi petrol fiyatlarını zirveden geri çekti, Goldman Sachs'ın Hürmüz senaryosunda 120 dolar uyarısı ise riskin tamamen masadan kalkmadığını gösteriyor. ABD tarafında alüminyum yatırım teşviki ve Kanada'ya yönelik % 50 vergi, korumacı ticaret politikasının sürdüğüne işaret ederken, Türkiye tarafında Goldman Sachs'ın uyardığı ihracat yavaşlaması, genişleyen cari açık, TCMB anketinde yükselen enflasyon ve kur beklentileri ile TL'de hızlanabilecek değer kaybı ihtimali, dış denge kaynaklı kur ve faiz riskinin gündemde üst sıralarda kalmaya devam edeceğine işaret ediyor.

EMRE ÖZDEMİR
TRİVE YATIRIM ARAŞTIRMA UZMANI

RİSK UYARISI:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki şekil ve değerler hazırlandığı tarih itibarıyla mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Trive Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından, karşılığında herhangi bir maddi menfaat temin edilmeksizin, genel anlamda bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bilgiler yatırımcılar tarafından danışmanlık faaliyeti olarak kabul edilmemeli ve yatırım kararlarına esas olarak alınmamalıdır. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. İnternet sitemizdeki her türlü tablo ve grafikler güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır. Sitemizde bulunan iç ve dış piyasalara ait tablo, grafik ve analizlerin doğrulukları tarafımızca garanti edilmemekte ve bilgiler belli bir gelirin sağlanmasına yönelik olarak verilmemektedir.